

Riksdagsförvaltningen

100 12 Stockholm

Yttrande över förslag om nya inkomstgarantiregler

Statens pensionsverk (SPV) har fått rubricerad promemoria på remiss.

Sammanfattning

SPV har inga invändningar mot förslagen om ändringar i bestämmelserna om jämkning. SPV vill i sammanhanget peka på möjligheten att ändringarna avseende företrädarlagen placeras i övergångsbestämmelserna till lagen eftersom lagen numera är upphävd.

Beträffande samordningsbestämmelserna välkomnar SPV att det förtydligas att begränsningen om sju och ett halvt inkomstbasbelopp inte ska gälla vid beaktande av inkomster som ska minska inkomstgarantin. Verket har dock vissa synpunkter på den förslagna formuleringen i lagtexten.

Allmänt

SPV är den myndighet som beslutar om utbetalning av inkomstgaranti för ett kalenderår och har därmed att beakta gällande bestämmelser om samordning av inkomstgaranti. Det ankommer på Riksdagens arvodesnämnd att i efterhand fatta beslut om eventuell jämkning av inkomstgarantin för samma år.

Jämkningsreglerna

SPV kan konstatera å ena sidan att jämkningsreglerna är förenade med vissa tillämpningssvårigheter men å andra sidan att det utan en jämkningsregel skulle vara svårt att säkerställa att syftet med inkomstgaranti uppnås i de situationer som framgår av promemorian. SPV kan också konstatera, på sätt som även framgår av promemorian, att det kan uppfattas som märkligt för den enskilde garantitagaren i de fall garantitagaren redan i kontakten med SPV lämnat sådana uppgifter som inte omfattas av samordningsreglerna, och därför inte ska beaktas av SPV vid samordningen, men som däremot, i ett senare skede kan föranleda en jämkning av Riksdagens arvodesnämnd. Sådana situationer inträffar redan i dagsläget och skulle kunna vara skäl till att överväga en ändring av samordningsreglerna istället för jämkningsreglerna. Eftersom en jämkning ska bedömas utifrån det enskilda fallet och de situationer jämkningsregeln tar

sikte på inte per automatik ska föranleda en minskning av inkomstgarantin delar SPV synen i promemorian att de nya reglerna ska ligga inom ramen för jämkning och inte samordning.

SPV har inga invändningar mot förslagen om ändringar i bestämmelserna om jämkning. SPV anser att förslagen, utifrån den gällande ordningen med jämkningsregler, stärker möjligheten att upprätthålla syftet med inkomstgarantin.

SPV kan konstatera att lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet (företrädarlagen) upphörde den 31 december 2009, d.v.s. efter att promemorian lades fram. Såvitt SPV förstår är det inte möjligt att göra ändringar i en upphävd lag och ändringarna måste därför införas på annat sätt. SPV vill peka på möjligheten att ändringarna placeras i övergångsbestämmelserna till lagen.

Samordningsbestämmelsen

I 13 kap. 13 § lag (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen) och i 9 kap. 10 § företrädarlagen regleras vilka inkomster som inkomstgarantin ska minskas med. Punkt 1 i respektive paragraf hänvisar till inkomst som är pensionsgrundande enligt 2 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension. Enligt 2 kap 1 § 2 andra stycket samma lag ska det vid beräkning av en försäkrads pensionsgrundande inkomst bortses från inkomster av anställning och inkomster av annat förvärvsarbete till den del summan av dessa överstiger sju och en halv gånger det för intjänandeåret gällande inkomstbasbeloppet. SPV delar promemorians uppfattning att det inte kan överensstämma med syftet med inkomstgarantin att tillämpa denna bestämmelse enligt nuvarande ordalydelse vid samordningen. Stöd för denna uppfattning återfinns i riksdagens förvaltningsstyrelses förslag till riksdagen (förslag 1987/88:13 s. 6 och 7). I förslaget uttrycks att ”idén med inkomstgarantin är att garantibeloppet minskar, om den ersättningsberättigade uppbär förvärvsinkomster eller pensionsförmåner. De regler om minskning av förordnandepension som gäller för statsråd, verkschefer m.fl. bör i princip kunna tjäna som förebild för hur minskningen av inkomstgarantin ska ske. Främst bör inkomster som är pensionsgrundade enligt 11 kap. 2 och 3 § lagen om allmän försäkring påverka inkomstgarantin.” Nämnade paragrafer (11. kap 2 och 3 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring, som numera är upphävda) behandlar endast vad som avses med inkomst av anställning respektive inkomst av annat förvärvsarbetet och där finns inte någon begränsning på sju och ett halvt inkomstbasbelopp eller motsvarande begränsning. Begränsningen för pensionsgrundande inkomst reglerades vid den tidpunkten istället i 5 § lagen om allmän försäkring. Då någon hänvisning inte sker till 5 §, visar det enligt SPV:s uppfattning att man inte avsett någon beloppsbegränsning för samordningen. Även i den äldre förordningen (1991:1160) om förordnandepension för bl.a. myndighetschefer hänvisas beträffande samordning av pensionsgrundande inkomster till 11 kap. 2 och 3 §§ lagen om allmän försäkring,

och alltså inte till 5 §. SPV har därför vid tillämpningen även beaktat inkomster över sju och ett halvt inkomstbasbelopp vid samordningen av inkomstgarantin.

I promemorian föreslås ett förtydligande genom att det förs in ett nytt stycke i samordningsbestämmelserna (13 kap. 13 § ersättningslagen och 9 kap. 10 § företrädarlagen): *Vid beräkningen enligt första stycket 1 bortses från 2 kap. 1 § andra stycket i den angivna lagen.* I enlighet med ovanstående välkomnar SPV att ett förtydligande görs, men verket har vissa tveksamheter beträffande formuleringen. Genom att en specifik bestämmelse i andra kapitlet i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (IL) undantas på det sätt som föreslås, ligger det nära till hands att anta att övriga delar i kapitlet är tillämpliga. Detta skulle innebära att garantitagaren kan använda avdragsmöjligheterna i kapitlet (bl.a. 21 §) och därmed dra av exempelvis rese- och bosättningskostnader från den inkomst som ska samordnas. SPV tolkar emellertid lagstiftningen och dess förarbeten på det sätt att hänvisningen till 2 kap. IL endast syftar till att peka ut vilken art av inkomster som ska beaktas vid samordningen, inte att inkomsterna ska beräknas som en pensionsgrundande inkomst. Den tidigare gällande lagstiftningen med hänvisning till 11 kap. 2 och 3 §§ lagen om allmän försäkring innebar att bestämmelserna om avdrag inte fanns med. Av 2 och 3 §§ framgår endast definitionen av inkomst av tjänst respektive inkomst av annat förvärvsarbete. Bestämmelser om beräkning av inkomsten framgår av 4 § och framåt, till vilka det alltså inte hänvisas. När lagstiftningen ändrades på så sätt att hänvisning numera sker till 2 kap. IL, framkommer inget i förarbetena (prop. 1997/98:151) om att avsikten är att förändra detta. SPV:s uppfattning är därför att lagstiftarens syfte fortsatt varit att inkomstgaranti ska samordnas med bruttoinkomsten. Utifrån det resonemanget menar SPV att den föreslagna formuleringen är missledande.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad generaldirektör i närvaro av enhetschefen Ulf Petersson och verksjuristen Nilla Alestig samt verksjuristen Cecilia Larsson, föredragande.

Ann-Christin Nykvist

Cecilia Larsson